

CAPUL UNEI STATUI DE CULT
APARTINÂND LUI IUPITER TRONANS
DESCOPERIT LA APULUM

Anca TIMOFAN,
Radu OTA

Rezumat: În primăvara anului 2010, ca urmare a unui proiect de dezvoltare urbană pe o ravelină a ordinului Sfintei Treimi, în interiorul citadelei Vauban din Alba Iulia, a fost săpată o suprafață de peste 2000 m². Aceasta este zona de sud-vest a taberei legiunii a XIII-a Gemina, inclusiv așezarea sa civilă (canabae). Nivelele de construire romană au fost scoase mecanic și un număr de dovezi arheologice distruse. Din săpătura excavatorului a fost recuperat capul unei statui de cult de tipul Iupiter Tronans.

Capul statuii este făcut din calcar cu o înălțime de 0,39 m- 0,40 m. Zeitatea are o barbă scurtă și creată, o mustață stufoasă, iar părul este așezat. Părul creț este legat cu o "taenia". Arcadele sunt proeminente, ochii și pleoapele sunt fin marcate. Spatele zonei capului este spart ca și nasul, o parte a obrazului și ochiul drept. Există o anumite finețe a execuției artistice și a detaliului, iar zeul are o expresie liniștită și maiestuoasă similară imaginii idealizate a lui Zeus din Otricoli. Lucrarea evidențiază o îndemânare artistică superioară; sculptura poate fi datată în secolul III p.Chr. prin analogie cu o piesă similară reprezentând o altă statuie cu un cap al lui Iupiter din Apulum. Dimensiunile și execuția artistică ale statuii descoperite recent în Apulum, include piesa în categoria statuiilor de cult.

Existența unui spațiu al sanctualelor (o posibilă zonă sacră) a primei așezări din jurul taberei legiunii este posibilă în contextual descoperirilor făcute în ultimii 80 de ani în interiorul zonei de sud și sud-vest a taberei legiunii a XIII-a Gemina.